

Gyakorlatok rendszere és funkciói az osztatlan tanárképzésben

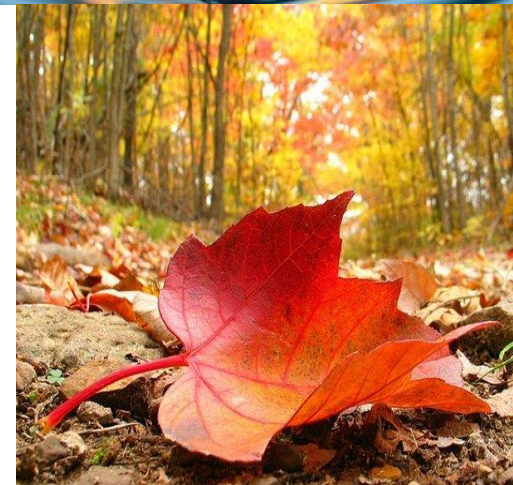
Rapos Nóra

FŐBB TÉMAKÖRÖK

- A gyakorlatok szerepe a szakmai identitás alakulásában
- A gyakorlatok szerepének értelmezési lehetőségei
- Az osztatlan tanárképzés valósága
- Kérdések és válaszok a gyakorlat szerepének megnövekedésével
- Ajánlások szintjén megfogalmazott javaslatok

Gyakorlatok a hallgatók nézőpontjából

- **FSZF – szakmai identitás** (pl.: Kerstin, 1996; Tajfel, 1992, Conway, 2001)
- **Szakmai identitás**
  - nyitott, jövőre irányuló, változó
  - külső – belső tapasztalás
  - kölcsönhatás
  - emocionális tényezők is
- **Az első gyakorlati helyzetek**
  - **szakmai identitás**
    - gyakorlatok szerepének megítélése eltúlzott (Weyland és Wittmann, 2010)
    - intenzív, gyakran konfliktusos, bizonytalanság
    - meghatározó a későbbi szakmai identitás szempontjából (pl.: Morrison, 2013)

A gyakorlóhely „identitása” a képzésben

- az akadémiai tudást támogató, az elméleti képzést követő szerepértelmezés
  - a hallgató szerepe az ennek való megfelelés, viszonyulás, a kiválóság megmutatása
  - gondoskodás, kisebb felelősségvállalás
  - kisebb szerep a program meghatározásban
- a képzés „alaphelyszíne” a gyakorlat (clinical work, Darling-Hammond, 2006; NCATE, 2010)
  - az a hely, ahol elmélet és gyakorlat találkozik, erre való törekvés – tanulás része
  - társadalmi felelősségvállalás
  - innovatív kiváló iskolák – kiválasztási rendszer szempontsora
  - egyéni tanulási utak biztosítása – modulárisan építkező
  - veszélyek
- gyakorlat az iskola fejlesztés része (Hestnes & Grankvist, 2013; Hudson, 2008)
  - magát az iskola is tanulóként értelmezi (szervezeti tanulás, egymástól tanulás, stb)
  - a hallgató tudása érték
  - az iskola működésébe kapcsolódik a hallgató – különböző utak elismerése

A gyakorlatok a képzési program felől

A képzési programokban nő a gyakorlat, a praxis szerepe:

	Milyen kérdéseket eredményez?	
nő a gyakorlati képzési idő	<p>Miképp viszonyulnak egymáshoz az új gyakorlati formák?</p> <p>Jeleneti-e új funkciók megjelenését?</p> <p>Milyen tartalommal bővülnek az egyes gyakorlatok?</p>	<p>gyakorlatok rendszere</p> <p>pályaorientáció; társadalmi szerepvállalás – közösségi gyakorlat; mobilitás elősegítése</p> <p>egyéni tanítástól iskolai működés felé; kutatás, fejlesztés, innováció; speciális pedagógia problémák</p>

A gyakorlatok a képzési program felől

A képzési programokban nő a gyakorlat, a praxis szerepe:

	Milyen kérdéseket eredményez?	
erősödik az együttműködés	<p>Kik a képzésben érintett szereplők?</p> <p>Melyek az egyes képzési szereplők kompetenciái?</p> <p>Mik az egyes szereplők szerepe, feladata a képzésben?</p> <p>Melyek az együttműködés formális módjai?</p>	<p>bővülés</p> <p>csoportban való hatékonyság (Stéger, 2013 , vö: „Rethinking Education”)</p> <p>vezető- és mentortanár</p>

A gyakorlatok a képzési program felől

A képzési programokban nő a gyakorlat, a praxis szerepe:

	Milyen kérdéseket eredményez?	
bővül a gyakorlatok típusa	<p>A képzés mely pontjain jelenjen meg a gyakorlat és miért?</p> <p>Hogyan alakul a tanulási eredmények és a sztenderdek meghatározása a képzés egyes pontjain (Kopp, 2013)?</p> <p>Képzési helyszínek bővülése</p>	<p>összefüggés a funkciók, szerepek értelmezésével</p> <p>tanulásközpontú programtervezés honnan – hova?</p> <p>pl: „<i>transformative teacher</i>” szemlélet új képzési helyszínek; képzőhelyszínek kiválasztásának szempontjai</p>

Az osztatlan képzés válaszai a szabályozás szintjén

8/2013. (I. 30.) EMMI rendelete:

- tanári szakképzettség tanári elkészítés elemének kreditértéke: 100 kredit, amelyből.... (növekvő az idő)
- **gyakorlatok típusa bővül:** közösségi gyakorlat
- gyakorlatok a képzés 2. szakaszába kerülnek elszakítva azt a pedagógiai – pszichológiai felkészítésétől

Pedagógia - pszichológia

Tanári hatékonyság-fejlesztő tréning

6.félév

7- 10 félév

Pedagógusként az iskola világában
Esetmegbeszélés

11. félév

Az összefüggő egyéni gyakorlatot kísérő ped.– pszich. szem.

12. félév

- **régi/új képzési szereplő** - mentor

A gyakorlatok a képzési program felől

	Milyen kérdéseket eredményez?
nő a gyakorlati képzési idő	<ul style="list-style-type: none"> • Miképp viszonyulnak egymáshoz az új gyakorlati formák? - gyakorlatok rendszere • Jeleneti-e új funkciók megjelenését? – pályaorientáció; társadalmi szerepvállalás – közösségi gyakorlat; mobilitás elősegítése • Milyen tartalommal bővülnek az egyes gyakorlatok? - kutatás, fejlesztés, innováció;
erősödik az együttműködés	<ul style="list-style-type: none"> • Kik a képzésben érintett szereplők? - bővülés • Melyek az egyes képzési szereplők kompetenciái? – csoportban való hatékonyság (Stéger, 2013 , vö: „Rethinking Education”) • Mik az egyes szereplők szerepe, feladata a képzésben? – vezető és mentortanár • Melyek az együttműködés formális módjai?
bővül a gyakorlatok típusa	<ul style="list-style-type: none"> • A képzés mely pontjain jelenjen meg a gyakorlat és miért? • Hogyan alakul a tanulási eredmények és a sztenderdek meghatározása a képzés egyes pontjain (Kopp, 2013)? • Képzési helyszínek bővülése – „<i>transformative teacher</i>” szemlélet új képzési helyszínek; képzőhelyszínek kiválasztásának szempontjai

O/2. A SZAKMAI GYAKORLAT ELINDÍTÁSÁHOZ SZÜKSÉGES FEJLESZTÉSEK KIALAKÍTÁSA - KÖZISMERETEI TANÁRKÉPZÉS

- Országos egyeztetés
- Kutatás

Terület	Nemzetközi gyakorlat	Hazai „jó gyakorlat” és szakirodalom	Közösségi gyakorlat
Résztevők	Kálmán Orsolya, Kopp Erika,	Busi Etelka, Jászné Kajmándi Mónika, Prekopa Dóra, Tillmann Mónika, Tókos Katalin	Czető Krisztina, Mészáros György, Sziklai Gábor
Módszerek	Dokumentum-elemzés, esettanulmány	Dokumentumelemzés, kérdőív, interjú, esettanulmány	Dokumentum-elemzés, esettanulmány

Ajánlások az oktatáspolitiká számára

	Például:
a gyakorlatok szerepe	- A gyakorlatok szerepének és funkciójának rendszeresítő, alapelvekre épülő tisztázása
új funkciók, feladatok	<ul style="list-style-type: none"> - új gyakorlati elemek szabályozási kereteinek megteremtése, mely a képzés teljes spektrumában lehetővé teszi a különböző gyakorlati formák megjelenését - épüljenek be a követelmények szintjén a jelölt kutatási tevékenységei
tanulási eredmények – folyamatos szakmai fejlődés	<ul style="list-style-type: none"> - a képzés szintjeire lebontott sztenderdek meghatározása - az egyéni szakmai gyakorlat és a gyakornoki státusz viszonyának tisztázása - pedagógusképzés egészében a fejlesztő értékelés további erősítését
szerepértelmezések	- gyakorlatok során a felsőoktatási intézmény oktatója (szupervizor, tutor) feladatkörének meghatározása és az ehhez szükséges speciális finanszírozási keretek biztosítása
együttműködés	- a mentorok szakmai szervezeteinek támogatása

Köszönöm a figyelmet!

Legyen közös identitásunk!!!

HIVATKOZOTT IRODALOM

- Busi Etelka (2014): Hazai „jó gyakorlatok” a pedagógusképzés gyakorlati elemeinek megújítására. Háttér tanulmány. Kézirat
- Beijaard, D., Verloop, N., & Vermunt, J. D. (2000). Teachers' perceptions of professional identity: An exploratory study from a personal knowledge perspective. *Teaching and Teacher Education*, 16, 749–764.
- Czető Krisztina, Mészáros György (2014): Közösségi gyakorlat: nemzetközi és hazai megközelítések és modellek. Háttér tanulmány. Kézirat
- Conway, P. (2001). Anticipatory reflection while learning to teach: From a temporally truncated to a temporally distributed model of reflection in teacher education. *Teaching and Teacher Education*, 17, 89–106.
- Darling-Hammond, L. (2006). Constructing 21st Century Teacher Education. *Journal of Teacher Education*, 57(10), 1-15.
- Hestnes, H., & Grankvist, R. (2013). *Co-operative Partnership in Teacher Education at the Norwegian University of Science and Technology in Trondheim*. Paper presented at the 31th Annual ATEE Conference, Portoroz, Ljubljana. <http://www.pef.uni-lj.si/atee/978-961-6637-06-0/645-652.pdf>
- Hudson, B. (2008). Didactical Design Research for Teaching as a Design Profession. In B. Hudson & P. Zgaga (Eds.), *Teacher Education Policy in Europe: a Voice of Higher Education Institutions* (pp. 345-366). Umea: University of Umeå Faculty of Teacher Education.
- Grossmann, P., Compton, C., Igra, D., Ronfeldt, M., Shahan, E., & Williamson, P. (2009). Teaching Practice: A Cross-Professional Perspective. *Teachers College Record*, 111(9), 2055-2100.
- Jászné Kajmándi Mónika, Tillmann Mónika (2014): A szaktárgyi tanítási gyakorlat és az összefüggő egyéni gyakorlat helyzete. Háttér tanulmány. Kézirat
- Kálmán Orsolya, Kopp Erika (2014): A gyakorlatok szerepe a pedagógusképzésben. Nemzetközi megközelítések és modellek. Háttér tanulmány. Kézirat
- Morrison, Chad M. "Teacher identity in the early career phase: Trajectories that explain and influence development." *Australian Journal of Teacher Education* 38.4 (2013): 6.
- Stéger Csilla (2013) Az tanári professzióról európai szemmel. http://www.google.hu/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=13&sqi=2&ved=0CFMQFjAM&url=http%3A%2F%2Fwww.bgk.uni-obuda.hu%2Fpedkalb%2F20140130-Steger_Csilla-A_pedagogus_professzorol-europai_szemleletben.ppt&ei=SeFcVN3sOdLgat__gLgE&usg=AFQjCNGTLIwD4DcFksxP8dFV9RxfSq-DMQ&sig2=v6fWzeu8DY6bkx6_v-hUjQ&bvm=bv.79184187,d.d2s
- Tókos Katalin, Prekopa Dóra (2014): Gyakorlatok a pedagógusképzésben: szakirodalom áttekintése. Háttér tanulmány. Kézirat
- Ure, C. (2009) Practicum Partnerships: Exploring Models of Practicum Organisation in Teacher Education for a Standards-Based Profession, Final Report, Australian Learning and Teaching Council, <http://www.altc.edu.au/project-practicum-partnerships-exploring-melbourne-2009>
- Weyland, U., & Wittmann, E. (2010). Expertise. Praxissemester im Rahmen der Lehrerbildung. 1. Phase an hessischen Hochschulen: Hessen.:HKAM